

Владимир Радовановић

ПЛЕС ЖЕНЕ ЛЕПТИРА

Владимир Радовановић

ПЛЕС ЖЕНЕ ЛЕПТИРА...
(збирка кратких прича)

Владимир Радовановић
ПЛЕС ЖЕНЕ ЛЕПТИРА...

Издавач:
Владимир Радовановић

Предговор:
Наташа Ђуровић, писац

Лектор:
Споменка Милић, новинар

Идејно решење корица:
Смиљана Живковић

Компјутерска припрема за штампу:
Снежана Ђурић Перишић

Тираж: 300 примерака

Штампа:
Штампарија „БАЈИЋ“ Чачак

Поштовани читаоци,

Када је Свевишња сила створила човека, дала му је све што је потребно да би се могао сматрати савршеним бићем. И заиста, човек јесте савршено створење, а део те савршености налазимо у особинама и животима јунака прича које чине збирку „Плес жене лептира“ аутора Владимира Радовановића.

Наслов јасне симболике, указује на несталност, што само по себи, није лоше, иако су нас учили супротно. Значи, на самом почетку аутор се кроз свакодневницу својих јунака одупире животу по устаљеним правилима, диктату, налазећи начин да покаже да смо сами одговорни за оно што нам се дешава, а живот не сме да се дешава, већ се мора узети у своје руке; за смислом се мора трагати, као што се током трагања морају рађати питања, недоумице, страхови, одговори као што се морамо суочити са свим особинама које су део нас, а то значи и оним које се по општеприхваћеним мерилима сматрају лошим или непожељним.

Једноставним и вештим приповедањем, остављајући притом, могућност читаоцима да макар део себе нађу у сваком од ликова, води нас кроз богате унутрашње светове, чија различитост чини управо оно савршенство које је поменуто на почетку. Заједничка нит која све спаја у целину, јесте тражење смисла и борба са временом у коме искреност може бити погубна.

Онај део живљења који се одвија у самом човеку, а од кога већина бежи, плаши се или га, једноставно, игнорише, сад нам је приближен и делимично откривен, што ће, надам се, читаоце подстаћи да на свет и себе погледају из другог угла.

Наташа Ђуровић, писац

Реално и иреално у причама

Владимира Радовановића

Приче „Недовршено“ В.Р. представљају сублимат жанровске разноликости и тематске хетерогености, има у њима мотива социјалног и психолошког реализма, надреалних и авангардних транспозиција стварности.

У формалном смислу аутор користи широку лепезу наратива, од уредно структурираних у реалистичком маниру испрличаних прича са спољашњом фокализацијом, до недоречених форми које се у овом случају намерно тако представљене. Међутим управо та недовршеност реченица, које су остављене на вољу и машту читаоцу, чине да поједине приче буду мање успеле.

Садржина овог исприповеданог универзума сачињена је од фаталистичког доживљаја живота, несигурности, страхова, до беса који води до ауто-деструкције, ирационалних доживљаја моћи, али и вере, наде, љубави, поноса, стрпљења и врлина уопште, ипак животи главних јунака представљени су у оквирима унутрашњих борби, које су понекад добро камуфлиране у обичности свакодневице, у којој унутрашњи сукоб никада не ескалира до кулминације, с тога потреси који се чине тектонски уздрмавају само микрокосмос неприлагођеног појединца.

Посебно се издваја прича „Разливени снови“, због сублимације две уметности, сликарства и књижевности

које, као у овом случају, могу да се прожимају и буду „кључеви затвореног ковчега...“, јер се актер ове приче у слици огледа као у огледалу, из кога га властити одраз готово хипнотички мами.

„Данима сам пролазио крај малене, неугледне радње, где ме из излога мамила једна слика, необична слика, која је личила на разливене снове, боље рећи мрље распаднутог разума. Слика која је осликавала почетак краја живота који је био имитација, а постао је мора.“

Читаоцима ишчитавање ових прича, може бити попут неког чаробног огледала које ће их увести у један необичан свет.

Ева Ранчић
књижевница из Пирота

Осврт Оливера Јанковића преузет са портала Показивач

Кратка прича је форма која у првим деценијама 21.века све више осваја читаоце. Не одвећ захтевна, може се прочитати на разним местима и приликама када читалац уграби неколико минута времена.

Као што је, да тако кажем, благонаклона према читаоцу, кратка прича је наклоњена и писцу. Нема никаквих ограничења, осим кратке форме. Може бити права прича са фабулом, кроки, назнака, или чак само „атмосфера“, заправо штимунг. Шта ће од свих ових и низа других могућности одабрати, зависи од самог писца, његовог приступа причи и талента.

„Недовршено“... је прва књига Владимира Радовановића. Сам наслов књиге није само симболичан, већ је и дослован. Известан број прича заиста је недовршен, или се бар тако чини читаоцу. Недовршене су понекад из виших разлога, јер у животу постоје ситуације или моменти који се једноставно не могу довршити или њихово довршавање заправо значи смрт.

Радовановић пише кратким, експресивним реченицама, које често пулсирају или затрепере у читаочевој перцепцији. Атмосфера ових прича је дефинитивно „сфумато“-пригушена, често помешаних нијанси и још чешће пуна праве, физичке магле. Ликови из ових прича су најчешће на некој прекретници, у процепу, двоумљењу, кајању...То су углавном људи које „живот није мазио“, могао бих чак рећи

„пливачи узводно“ који се боре за сваки свој дах, за сваки дан својих живота, без обзира на то колико ти исти животи понекад делују апсурдно или гротескно.

Неке од Владимирових прича одишу вером у Бога, јер јунацима тих прича још само је то преостало. Таква је и можда најбоља прича из ове књиге „Госпођа Ана“. Ани П. је преостало још само бескрајно стрпљење, вера и чекање да јој вихори судбине после низа година врате вољеног мужа. По смирености и бескрајној вери главне јунакиње ова прича подсећа и квалитетом се примиче чувеној песми руског песника Константина Симонова „Чекај ме“.

Оливер Јанковић

Књижевник из Београда

Моје незавршено о Недовшеном

Појединачни ситни бесмисао свакога од нас, малих успутних шетача у времену овом Планетом, део је Великог Првобитног Смисла, који је одавно начет и урушава се.

Како описати и да ли оправдати безнађе ретких који то примећују, а једино се усуђују тек да признају сопствени пораз. Апсолутну немоћ у проналажењу начина да и како да барем успоре сулуди процес...

Достигли смо савршенство несавршености у сваком погледу и сегменту живота. Безвољни и немотивисани чак и да измаштамо неки лепши свршетак и најситнијих проблема који нас тиште. Зато се бавимо туђим. Идејни смо творци и врцамо добронамерним саветима. Највише их је јада нас исход уопште не занима.

Свака прича у овој збирци је тек ситуација, трнутац, блиц, на траци нечијег живота. Али, у том моменту садржана је сва суштина једног бића! Затичемо га какво је постало бачено у замку небројених околности. Нагађамо какво је могло бити да је смештено и стасавало у потпуно другом окружењу. Препознатљиви су нам сви ти сујетни ситни службеници, грамзивци на положајима, несхватљива нетрпељивост најближих сродника, обезнађени болесници, случајни пролазници...ми сами себи у огледалу.

Надолазећи наслови маме на упознавање са још једном затеченом судбином, једном могућношћу, избором, бегом, спашавањем или пропашћу, ухваћеном пером писца. Невероватна је спознаја подударности у виђењу и размишљањима.

Читалац нехотично постаје карика фабуле. По сопственој жељи, макар и само као посматрач, бира себи улогу спаситеља или целата, задивљен је или презрен, некритичан или прекоран, усхићен или скептичан...Свакој недовршености ослика крај. Јер, лакше је предочити другом, па и ликовима њихов бесмисао.

Живот нам обилује сличним преломним тренуцима из ових прича, или смо сусрели, препознали, барем један моменат који је заробио целу судбину. Променио јој циљеве, измамио мудрост и одлучност, или сатерао у непромишљену фаталну лудост. Или-или!

Аутор је успео да нас продрма и из стихијског срљања врати на тачку што ближе некој полазној, како би у трци са временом поново пронашли право место освеженом,здравом , запостављеном смислу и емпатији.

Колике би недовршености и бесмислености престале то да буду и ми одустали од узалудног трагања за смислом у нечему из чега он никада неће понићи.

Т.П.

Заиста ми се допадају, нарочно неке су као поезија у прози, врло су набијене неком поетиком коју волим, она у наговјештају, она која нас остави да сами домислимо...

Ви сте писац атмосфере. Допала ми се последња прича и објавићу је на свом блогу „Књижевни кутак“. Ето, то је мој допринос.

Желим да наставите писати приче, то је форма коју највише волим, а иде Вам од руке. Имате шта да кажете.

Јасмина Хањалић

„Одличне су, а зашто сте одабрали баш мене да их прочитам... И једна и друга шире страх и претњу...одакле Вам инспирација за такав трилер.“

Н.В.

(иницијалима непозната особа са друштвених мрежа)

„Отворила сам. И баш ту причу сам прочитала пре неколико дана, посебно ми је последња реченица остала у памћењу.“

Александра (коментар са фејсбука)

„Добро вече! Ја сам прочитала две твоје приче. Не могу рећи да ми се свиђа жанр, не знам ни како се зове, личи на готику, надреализам, мистику... Али написане су веома лепо, жив језик, наративан, нежно светлуца. Лепа енергија. Имаш дефинитивно веома велики таленат. Желим ти успех.“

Олга Иванова, Санкт Петербург

„Управо сам прочитала причу. То је, чини се део неког романа? Писац је одличан. Држи пажњу, слика предео, звук, мирис, осећање.“

Ана Н. (коментар на фејсбуку)

„Текстови су дивни! Једва чекам нове приче.“

Ивана Манојловић (Нови Зеланд)

„Перо је „тешко“, прсте си стављао у отров.“

Радомир Аћимовић, сликар Чачак

НЕКОЛИКО РЕЧИ О...

Реалност ових кратких прича врло лако прераста у сопствену негацију. Лепеза паралелних светова је све ширира што више залазимо у дубину књиге. Главни "јунаци", или би бољи израз био "антијунаци" ових прича често се буде из сна, али велико је питање да ли се буде да би осванули у јави или се буде у неком другом сну... Управо та промена из јаве у сан из сна у јаву, тај "плес лептира" који је наговештен у наслову ове књиге, представља драж и шарм исписаних страница...

Оливер Јанковић

књижевник из Београда

Попут мистичног портала ова књига садржи пролазе кроз које њени јунаци, несвијесни механизма креације, затичу себе у различитим простор-временским димензијама. При томе неријетко читаоца наводе да се запита шта би услиједило уколико би њихов дан, сат, или година потрајали још коју сјајну реченицу.

Милован Лаловић

књижевник из Атине

Ти си геније.Ето видиш, дође идеја када се не
надаш. На прво читање одлична је.

Наташа Ђуровић
књижевница из Краљева

Прочитала сам у даху. Одлична је!!!!!!Баш ми се
свиђа. Лако ме је увукла и читала бих и да је пет
страница, али ми се баш свидела зато што је кратка и
јасна. Све си бољи. И осећа се промена на боље у
смислу што није мрачна и злокобна. Јака је и тачно
осећам да је писао мушкарац. Нема оне тежине која је
гушила и притискала. Само тако настави...Хвала ти на
овој причи.

Славица Јовановић
сликарка из Београда

Себастијанов сан, буђење и обрнути ток

Себастијан је мирно спавао, чак превише мирно. Спавао је дубоким сном. За тај сан само је он знао, други то нису примећивали.

Између снова одвијао се живот, такозвани живот који је живео такозвани он, Себастијан. То су били низови поновљених радњи, слика са изгубљеним и додатим ликовима, позадине у којој су се смењивале боје годишњих доба.

Мора да је прошло доста година, можда и деценија. Он би то приметио тек када би, с времена на време, умивао лице у оловној води, огледајући се у лименом огледалу... Тек тада би препознао неку нову бору која би се појавила, али ништа необично, јер, сенке, људи који су ходали, лебдели крај њега, никада нису показивали да примећују промену.

Било је пролеће, можда и није било... ко зна које доба године и ко зна која година у низу незапамћених бројки, ништа у ничему, јер није ни постојао покрет лица који би показао емоцију... да, само је затворених очију, жмурећи, уживао на љуљашци на крову зграде и сањарио, јер тај дан је био одређен за сањарење...

Осети да га неко, нешто или... посматра. Жмурећи, осећао је силину погледа пријатне тоpline. Отварајући уморне очи, назирао је две зелене жеравице. Све више и више отварајући очи, жеравице су постајале очи, непознате очи, јер свачије препознаје, памти, а ове никада није видео.

Будио се, и са његовим буђењем контуре сенке постајале су све јасније карактеристике, ништа се претварало у ЊУ. Неку непознату жену-птицу, лабуда, који крилима га грли, буди... Сан који би уплашио, јер ништа лепо већ дуго не постоји, као ни ружно, али, ово је сан, или буђење...

Већ потпуно будан, покуша да дотакне усне. Измичу се час лево, час десно, играју се, осмехују, буде га... Себастијан пожелеле да сања, да се не распрхне... овај...

Себастијан се будио. Ускоро треба да крене на посао, рутина је пред њим, али иза њега је сан, буђење, испред њега је сан, буђење... Погледа се у огледало, било је право. Покваси руке, па лице. Није осећао мирис олова, била је вода, чиста, будио се, будан је, то је БУЂЕЊЕ, зар не?

Северни град

*„Кад здравим оком угледа дворац испред себе,
запита се да ли сања. Да! Био је то дворац који је због
прича из детињства остао урезан у његовом срцу!
Задрхта као да види рај, а не ледену пустош.“*

Нико са сигурношћу не може потврдити када се овај догађај одиграо. Могло је то бити у раздобљу између пада западног и пада источног царског града или, пак, у време када су вандали пљачкали, а племена се покретала из различитих праваца, док се крај њиховог путовања није могао ни назрети, а још мање видети.

Да, време лутања, мрака и крви, која је реке чинила већим, препреке непремостивим, и заустављала све живо и неживо.

То се догађало у тренутку хиљадугодишње историје части и бешчашћа, слободе и инквизиције, али нико овом догађају не може ни приближно одредити време у којем се збио.

Једнооки бољар, кнежев витез, са завојем преко левога ока, јахао је изнемогао кроз снежну пустињу велике земље. Ту је увек било леда, али сада су зима и

ветар севера ломили кости, наносећи бол, затварајући и здраво око бољара, који ни сам није знао како се ту нашао...

Последње чега се сећао био је бој. Крвава битка код смарадног града на обали топлог, зеленог језера, у којој су кнежеви војници јуришали на косе очи и чудне људе који су им палили све: жита, куће, отимали децу, жене... Јуришао је храбро са њима, јашући први до кнеза, а од силине жеље да посече непријатељске главе, радио је то немилице.

Победа је била величанствена! Испред њих су бежали дивљи људи, остављајући плен, а он, умазан крвљу непријатеља, жудео је да потрчи низ камене степенице, стави печат победе и буде уписан у књиге - сведочанства о храбрости и победи над злом, које ће се читати вековима касније...

Одједном, нестале су године, избрисане моћном руком, као прашина са стакла, а он сам, ниоткуда, кроз снежну пустињу јаше данима. Можда и месецима, ко зна, без иједне јасне мисли у глави и циља пред оком. Али, нека искра, која је притајено тињала у срцу, говорила је да му предстоји још један бој, битка за коју не зна где и када ће се одиграти...

Најзад, једући кору са дрвета, као да сваки залобај бистри ум, одагна авети и угледа знак који је показивао да северни град мора бити ту негде, исти онај град, замак пустоши који и најхрабрији заобилазе, јер...

многи су ушли, али нико није изјахао из њега. Легенда коју је у детињству чуо говорила је да је у њему камени кип окован ледом. Временом, утихнула је прича о граду и леденом кипу. Живела је једино у тој искри на дну његовог смрзнутог срца...

Кад здравим оком угледа дворац испред себе, запита се да ли сања. Да! Био је то дворац који је због прича из детињства остао урезан у његовом срцу! Задрхта као да види рај, а не ледену пустош, од које су се многи плашили при самој помисли.

За тили час сјаха са коња и потрча низ бедем клизајући се, посрћући, али није одустајао. Гледао је лево, десно, тражећи врата иза којих би излазила светлост, како већ легенда каже. Узалуд...

Тек, на месту које би можда погледао када изгуби последњу наду, сноп топле, блештаве светлости подиже га и спусти пред кип девојке, која је седела на мермерном престолу окованом ледом. Окруживали су га мачеви, лобање, костури, остаци одеће. Није било ниједног знака борбе. Загонетка...

Док је гледао кип у очи, осети да малаксава и клоне. Тај поглед га је привлачио себи чудном снагом, а женско тело је зрачило топлином коју није могао објаснити. На тренутак помисли да је то замка, и да су тако и његови претходници настрадали, јер... немогуће је да... Одговор мора да постоји!

Откуд гомила мачева, напола истопљених, кад нема ватре? Да је има, зар се и лед не би истопио? Одакле долази топлота која га прожима?

Не знајући шта да чини, уморан, леже крај кипа. Наслони превијено око на ноге камене лепотице и заспа блаженим сном.

И даље није знао шта се дешава кад се пробудио у води, и зачуо глас који му је говорио: „Ти си мој заштитник. Чекала сам те вековима, сама, од бола залеђена. Знам, питаш се шта си учинио?“ - рече девојка, благо се осмехујући. „Било је и храбријих од тебе, тек да знаш, али без срца. Пољубио си моја стопала, и не знајући да то чиниш. Клетва је нестала. Витеже, имаш љубав, не силу, узми ме и...“

Две прилике јахале су на коњу. Сунчани град је сменио северни, а њих двоје...

Блатњаве ципеле и кофер

И.М. је везивао одвезану пертлу на десној ципели. Најпре је поред себе спустио велики кофер и успорено везивао пертлу, као да тражи само тренутак предаха. Већ данима путује, корачајући све спорије, уморније, погурен од терета жеге олујне кише.

Лагано је подизао поглед, као да одмерава растојање које му је преостало, али нигде у даљини не види крај пута кроз бетонску пустињу. Тешко се усправљао. Још једном осмотри око себе, и баш ништа не види... само гомиле људе који се тискају и некуда журе, а... Нека лица му се учинише позната, можда их је видео пре неколико тренутака, јуче, прекјуче, ко зна... можда се вара, или му несносна жеђ мути памет, можда му капљице сланог зноја, помешаног са кишом, приказују нешто, шта? Халуцинацију?

Погледа своје од олова блатњаве ципеле, на тренутак га би стид што прљавих ципела хода ка... али, то нико нико није примећивао, ма, ни погледом да му неко скрене пажњу да их обрише. Журба, тискање, нервозно гурање пролазника чинили су да буде као неприметан, скоро да пролазе кроз њега.

Отвори кофер, збуњен, као да није његов. Тражио је по њему крpicу која би обрисала прљавштину, скорено блато са ципела, али, ужас - никако није

проналазио комадић тканине. Узалуд је претурао између преграда устајалог ваздуха: нигде крпице, све је било у коферу, али крпице нигде. Осети се беспомоћно, јадно, а спремио се на пут тако озбиљно. Зна да је пажљиво слагао све драгоцености и прекривао их свежим ваздухом, и сада ништа, ужас, а пут... како даље...

...бесно затвори кофер, погледа да га неко не посматра и хитро потрча... стотину, две стотине метара истрча, сигуран да је побегао. Погледа блатњаве ципеле и одлучи да их неће чистити, као да је то и битно. Битан је крај пута и излазак из бетонске пустиње...

Ноћ се спуштала, али није био мрак. Месец је сијао силно, осветљавао је стазу. Около није било људи који су се тискали, није било... видели су се кофер и сјајне од блата ципеле које су корачале... а он...

Дневник истргнутих страница

ОНА и ОН, тако ћу назвати јунаке, јер су безимени. Они су двоје незнанаца, али не само једно другом, они су незнанци „стварног“ живота и света. Њих баш нико не познаје, никада их нико није срео, дотакао, њихов осмех или тугу нико није видео...

Они нису посетиоци тржних центара, нису ни украс снобовских ресторана, ход њихових стопала нечујан је, зато што их нема - а има.

ОНА је живела у стиховима неисписаних страница, неизговорених заносних врелина, а ОН је бивао у пожутелим страницама одбачених књига, одавно заборављених.

Једна рука је бележила дневник неименованих сенки, пажљиво, из дана у дан, из године у годину, записивала све неостварено из живота две сенке. Али, рука је, под теретом година, умора, засићења, престала да пише белешке, бацила их је у таму рупе остарелог стола, знајући да их нико неће открити....

Сенка жене пробудила се у истргнутим страницама дневника. Био је стар, обрастао паучином великих паукова, био је стар у корову корова времена... Сенка се плашила буђења, јер негде давно чула је бајку-успаванку да ће Сенка ОН доћи и...

Дани, можда не дани, јер Сенка жене није знала шта је време, никада га није мерила јер је сенка, пливали су реком суза, а Сенка ОН није једрио облацима, баш као што је мислила, присећајући се успаванке...

А онда рука, нека снажна нова рука поче цртати по дневнику, постељи њеној. Моћна рука нацрта нешто налик сенци, као да жели да врати истргнуте странице. Рука се дуго борила са неманима пожутелих листова, и најзад нацрта сенку, ВЕЛИКУ СЕНКУ...

Нико не зна крај приче о сенкама, само се виде наслагани папири у дневнику, ваљда тамо где су истргнути...

ОНА и ОН можда сада нису безимени, за друге да, али за себе, верујем - не...

Епилог, тишина, ФЗ?

Млади инспектор Петровић брзо је прошао кроз ходник полицијске станице. Вешто је избегао неколико службеника на ходнику и брзо ушао у своју канцеларију, помало бучно затварајући врата, као да ставља до знања другима да га не узнемиравају.

Испијао је велику шољу кафе и погледом стрељао фотографије поређане по вертикали на његовом столу. Тражио је детаљ који би повезао ове три фотографије, детаљ који би му помогао да уђе у траг великом искушењу, његовом првом великом задатку. Нервозно је трљао главу, размишљајући како му се на почетку каријере, ни мање ни више, испречило тако велико искушење, три убиства у размаку од... Покушавао је да пронађе логичност, нелогичности и везу три убиства која су на ноге подигла мали град, и сада сви бучно траже да он реши то. Све очи у њега су уперене, али, ни корак напред, и после толико дана.

Прва фотографија била је слика једног безличног адвоката, пијандуре која је редовно губила спорове, ситног ниткова који се задовољавао малим преварама. Призор је био суров, разбијена глава која је у локви крви лежала на столу, крв преко папира које је адвокат читао, и ниједан отисак, ниједан траг... Друга фотографија, такође сурова, била је она власника грађевинске фирме, сумњивог преваранта који је улазио у послове које није могао завршавати, кога су

стално јурили зеленаши... Ипак, фотографија је била направљена у неком подруму у које је тело донето, јер преварант није становао ни близу места убиства... и опет без трагова, отисака, баш као да неки дух убија...

После два убиства град је био на ногама, а последње убиство је била кап која је превршила чашу. Инспектор се вратио са увиђаја убиства угледног, мирног грађанина, човека који је последњих година радио као вештак.

Инспектор Петровић устаде, нервозно шеткајући од угла до угла собе. Чинило се као да прави кораке којима измерава нешто, и да детаље решења тражи у геометрији својих покрета. У ушима су му звониле речи новинара који је допирао са радио-станице и опет, тема - убиство, и брдо сувислих и несувислих коментара. Инспектор отвори прозор да удахне ваздух и погледа из своје собе према центру града... Поче очима замишљати места убиства, правећи замишљене линије од једног до другог места, али, авај, ништа, велико ништа... Чинило му се као да му ови минути лете, не као сат, већ као дани, да је пешчани сат исцурио, и да ће сада он на стуб срама, као неспособни инспектор, а да нико не прича о убици или, можда, убицама.

Још једна флаша пива сливала се у суво грло инспектора, цигарета за цигаретом је горела и правила димни зид који га је делио од остатка локала, где су људи весело галамили, певали, радовали се - све

супротно од њега. Бивао је све очајнији. Први велики задатак, степеник за врх и - ништа. Неки тамо га мучи, дух који му измиче, новинари који му дишу за врат, локални политичари који себе ради траже решење, али, ништа...

Инспектор је изашао у шетњу. Нешто га је гонило да под окриљем мрака још једном прошета од места до места злочина. Одједном му се поврати самопоуздање, које је букнуло из целодневног очајања. Осети дубоко у себи, инстинктом прогоњене животиње, да ће сада, баш сада пронаћи знак који ће га одвести... Обишавши прва два места злочина, на којима се није дуго задржао, напосто похита ка последњем месту, паркингу иза тржног центра где је јутрос истраживао смрт угледног грађанина, такође убијеног тупим предметом, али... овај случај није као претходна два, да, никако не може бити исти, јер овде је испаљен метак у лице, само овде. Иако је и ова жртва претучена на смрт, овде је испаљен метак, који је наглашавао да је све другачије - ловац је овде посебно, скоро ритуално убио жртву, стављајући то свима на знање.

„Добро вече“ - зачу глас иза себе. Хитро се окрену, и угледа дебелка од неких шездесетак година како стоји испред њега. “Ко си?” - рече, хватајући се за џеп, спреман да потегне пиштољ, али се уздржа.

„Инспекторе, то је крај“ - започе дебелко. “Пратио сам вас цео дан, ево, ту сам, пред вама, јер мене тражите.“

Инспектор се скоро насмеја на речи, скоро да му је било смешно то што дебела креатура изговара, и хтеде га отерати, сматрајући га за неку будалу која лупета глупости.

„Инспекторе, ја сам убио сву тројицу битанги“ – рече, и пружи му велики коверат. "Овде је све описано, ништа више нећу рећи, овде је све описано - ко су и шта су биле ове битанге. Ја сам своје урадио. Правда је испуњена, а сада ме водите. Ви сте ме открили и ухапсили.“

Инспектор Петровић седео је у својој канцеларији. Дан је увелико био, новинари су га величали, начелник је са градоначелником сакупљао славу, а он уместо радости, био је празан. Желео је да још једном види убицу пре него га пошаљу на психијатријски преглед. Све је потписао. Ту је било признање, предмет којим су убијени, пиштољ, све је стајало ту, али коверат је још увек ту, неотворен...

Прочитаће то што је у њему, зна да су ту и истина и мотив, а не у изјави и у потписаном признању. Устао је лагано. “Инспекторе, чекају вас начелник и новинари. Ви сте јунак“ - обрати му се колегиница осмехом. Он осмехом узврати, махну руком, показујући захвалност, и остави коверат у своју фиоку, под кључ. Прочитаће све, отвориће га када се сва ова халабука стиша.. али, само он и дебељко знаће истину...

Горчина

Кроз рупице ролетни на прозору преламали су се снопови светлости на средини скоро замрачене собе. У центру, осликавало се лице или биста неког женског лика, непомична, без покрета, емоција, трептаја ока који би наилазио у циклусу времена... Преко лица снопови светлости у прелазима светла и таме осликавали су тамне очи, усне, следећи низ у игри таме и светла.

Никакав значајан почетак није настајао, никакав крај није наилазио, једноставно, само тренутак времена садашњег, и изглед као да живо биће задржава дах, позирајући сликару или вајару кога нема.

И пролазили су минути, сати, а лице је било и даље без иједног и најмањег покрета, као залеђено лице војника на стражи, или исклесано, да не говори ништа, јер аутор то тражи. Ипак, време је чинило своје, умор је сустизао, отежавао је капке, а жеђ усана грицкана је благим невидљивим покретима.

Као у галерији, очи су приковане само за модел у центру миникосмоса, она и... погледима леда и ватре, играла се представа за њу и....

Горки укус гађења пробијао је оклоп меда, горки укус залеђености очију испуштао је неправилне

коцкице суза, није више могуће сакрити окове туге.. Погледом, лагано, не померајући врат ни остатак тела, завртела је собу, све брже и брже, погледом је тражила... искидану фотографију, поломљен прстен, тражила је путоказе до...

А он, посматрајући дело упорно, баш као да само њему припада, на сву силину горчине одговарао је благошћу погледа. Како би бујица била силнија, његове очи су је усмеравале у другом правцу...

Кроз ролетне, у полуугушеној светлости, преламали су се снопови месечине, на средини собе осликавало се лице...

Игра, маске и бумеранг

Она, може бити и он, није битан пол, они су појединци удвоје, заједничке приче. Њихова лица су маска –лица стварног света, наборана, изрезана невидљивим сечивом, изгорела од невидљивих ватри, стара а млада, јер неки топли извор кључа и обнавља их.

А она или он су веселе маске, нашминкана, подмлађена лица. На њима се не виде трагови прошлости, ведри су и уживају у маскенбалу свакодневице, увек су такви до ноћи и сна, којег нема...

Она и он два, лица једнине, мирно, са ватром у души, чекају сваки дан, ишчекујући нешто што нико не види, или не зна да ће се појавити...

Давно добијена игра ње и њега претворила се у кошмар. Беже, као ветар олујни трче... а нема спаса, БУМЕРАНГ сече део по део лица, руку, ногу, и БУМеранг осликава нови дан...

Инквизиција, одоре и крвава застава

Две реченице играле су пред Дамјановим очима. Две узнемирујуће реченице написане као вапај... Писак воза будио би га из полусна. Воз је улазио у станицу мирног градића, али све је било мучно, празно, аветињски, тај приказ још више је уносио немир. На станици није био он - Алексеј, није га чекао, иако је обећао да ће бити ту у тачно време одређеног дана...

Нервозно, клецајући, ходао је по празном перону, очекујући да се појави пријатељ, али он ни после доброг сата није долазио. Дамјан одлучи да крене "на адресу", али нешто је још више будило и појачавало сумњу - шта ако га и тамо не нађе, да ли је то знак несреће, и да је прекасно стигао?

Лутајући кроз градић, најзад је стигао пред стару, оронулу зграду, ту на другом спрату је... Несигурно се попео, размишљајући да ли ће га пронаћи. На вратима је била закачена порука, у којој га Алексеј обавештава да је хитно морао отићи и да он вечерас у 9 буде на тој адреси, али тачно у 9, ни раније ни касније. Поручује му и да уђе у стан, одмори се и врати кључ на исто место.

Дамјан није приметио ништа необично у стану, све је лепо сређено, уредно, али мирис му није давао мира... Ваздух је био тежак, притискао је груди, тешко се дисало под теретом...

Пробудио се, не знајући ни када је и како је заспао. Седео је у фотељи. Ко зна колико је спавао... А сат је показивао да то није дуго трајало. Сада већ одморнији и мање уплашен, као да је савладао страхове од непознатог, Дамјан се лагано, сигурнији у себе, уми над лавабоом и погледа своје лице. Замисли се, покушавајући да се присети колико дуго није видео Алексеја, осмехну се на помисао да ће га видети.

У дато време, неколико минута раније, стајао је пред адресом где је требало да дође. Пригушено светло на спрату било је знак да је, баш ту, место сусрета... На улазним вратима стајао је човек чије лице није видео, а он као да га није ни примећивао. Једноставно, нису обраћали пажњу један на другог. Дамјан прође мирно, сигурног корака, и већ се налазио недалеко од собе из које је допирала светлост... Још један човек-сенка је стајао, сличан претходном. Сенка му левом руком показа да уђе, и без речи га упути на место крај прозора... А соба је била руина, али са поређаним столовима и столицама у нeredу. Зашто овде и шта све ово значи - помислио је Дамјан. О каквим се глупостима ради? Пожеле да се продере из свег гласа и заустави овај одвратни сан, али трже се из размишљања када зачу мноштво корака који су се складно пели се уз степенице. Сенка која је стајала на вратима укочи се као кип, знак да неко, велика сенка, можда стиже...

Одједном се у соби налазило неколико људи, више од петоро, како је назирао Дамјан кроз пригушени

мрак. Велика сенка стајала је наспрам њега, а остале у реду са једне и друге стране. На њега нико баш нико није обраћао пажњу, као да не постоји, или - као да сви знају да је ту, али им је безначајан, неважан. Велика сенка започе да говори, подижући глас до неког стакленог тона од којег се леди крв. Говорио је неразумљивим језиком. Да ли је читао, наређивао или - већ било шта, сви су укочено стајали, хипнотисани, у трансу, а Алексеја није било, његово лице није се назирало испод било које капуљаче, одоре, не он није тууууууу... Велика сенка је и даље говорила, глас је постајао језивији. Дамјан ни једну једину реч није разумео, али је осећао превару, лаж...

Нечији глас скоро крикну тако продорно да се сенке ускомешаше... Одзвањало је ЛАЖЖЖЖЖЖЖЖЖ, ВЕЛИКА ЛАЖЖЖЖЖЖЖЖЖ...

Није се сећао ничега, једноставно, само се налазио на некој клупи, будио се, да, будио се из сна цвркутом птичица и водом сунца које га је освежавало...

Чули су се топови, гранате су падале све ближе и ближе, звук тенкова је био ту негде, надомак рова... Непријатељ је бивао све ближи, још мало и све ће пасти, катастрофа - одјекивао му је глас неког хистеричног ко наређује повлачење - назад, само назад. Левим оком посматрао је призоре лета, поља, реке, кровове града који никада више неће видети, знао је да је сада крај и да одлази. И поред свега, није му било жао због овога

што се догађало, жалио је само што због повеза на десном оку не може видети онако како жели пуну слику да је понесе у срцу, у уму, слику нечег најдражег. Слика коју носи је поцепана. Остаће избрисани детаљи, ситнице које му значе, ништа неће бити како је желео...

Војска и људи у збегу били су већ одмакли. На зачељу колоне тромо је ходао, повијајући се. Ослушкивао је колико још има до тог фамозног уточишта, неко је говорио мало, неко мало више, али знао је једно: када угледа обалу реке знаће да је надомак дома. "Дома" - како је то горко и иронично... Сумрак је, река је пређена, спас је ту, а он никаквог осећања. Остали су били преплашени и срећни, а он он је само желео да се умије, спере земљу рова, смрад барута, и да усни. Отвори славину, жмурећи и пружајући руке да шакама узме воду, али руке је нису осећале. Кроз магловит поглед угледа неку црвену течност налик крви. И на другој и трећој славини текла је иста течност, али то га није плашило. Из унутрашњег цепа извади умрљану заставу, милујући је као драгоценост. Пољуби је уснама, сети се да је заборавио да је опере. Испирао ју је складним покретима. Црвена течност спирала је мрље, застava је бивала чиста, сјајна...

Један сан угашених зеница

Под сводовима, под сценом, живео је он, Сенка, не обична сенка, већ Сенка угашених зеница. Живео је у смирајима тишине, плесу музике и машти таме. Давно изгубљен у мраку живео је већ дугооо, или можда и не, нико то није знао, јер никога није познавао, нико га није виђао, нико није знао за догађај који је прелио таму и угасио сан.

Тихо је себи шаптао у самоћи. Увек је сам, сем када би чуо њему само познате нечујне кораке како плешу, некако лете, као птица по сцени, не додирујући дно. Само тада би његово срце брже, јаче плакало, само тада би јецаји излазили кроз поре. Нису се често чули баш ти кораци, тек с времена на време, а тада, као усамљена животиња изоштрених чула, знао је да се ближи дан и сат када ће над њим, над небом за које једино зна - плесати.

Никада Сенка није скупила снаге да се ушуња кроз мрачне ходнике и осети мирис, да још боље ослушкује звук стопала. Сенка је блаженство налазила у сну угашених зеница, само замишљајући... Али, осети неодољиву потребу да једном за сва времена, можда баш у овој ноћи, када све утихне, устане и тумрајући протрчи кроз лавиринте сводова и испуни блаженство сопственог краја...

Једна сенка, склупчана, прекривена сновима, спавала је у потпуној тами одаје, опуштена, можда спласнуле снаге, спавала је тврдим сном. Друга сенка је кроз пукотине светлости тражила врата сна...

Кроз прозор прекривен тамним завесама пролазила је светлост крвавог Месеца, попут главе рођења, а сенка је сањала у оку угашене зенице, још мирније. Блаженство се преливало са усана низ лице, сливало се низ цело тело...

Једна сенка је угашеним погледом чврсто грлила сенку, а низ небо пловила је...

Лажи, лажи и... ЛАЖИ

„...Слагала сам те...“ ...“Не, немам никога...”

„...Нисам могла издржати синоћ... желела сам те...
ВОЛИМ ТЕЕЕЕ...”

„Знаш, можда... не знам... како да ти кажем... не,
нећу без тебе... само...”

„...Не ради то... немој ме волети... смета ми...”

... Рукама је кроз прљави прозор махнула тек тако
као да... ... да као да јој је синило у глави да је премало...
покретима је показивала бројке...дани, месеци, године...
шта? Нико није разумео... да ће поново...?

Маса, дух истрајности и лажни људи

Бучна, неразумљива музика, пратећа подлога шетајућег циркуса, повијала се као кривудава река улицама. Неки глас је нешто причао, маса је викала, а звуци неартикулисаног хорског псовања и певања парали су јесењи дан. И. је пратио полукорацима оне испред, повремено их саплићући или бивајући саплетен од оних иза, у конфузној шетњи. "Велике" речи, о, како одвратно звуче, не зато што су велике речи, већ зато што их неискрена, лажљива уста напросто проституишу. Колико пута су разним тоналитетима изговарали ове речи - да ли у кафанама, за ручковима, или пренемажући се или, боље рећи, као лутке, клонови на жицама, играли по такту разних господарчића. Баш одвратно, помислио је И. гадећи се себе самога и шараде око себе.

И трајао је покретни водвиљ, трајао, више није ни обраћао пажњу ни колико је времена протекло и где се налази, ма, све то је исто. То су оне њему знане улице, којима је ходао хиљадама пута, уживао у лепоти зграда, мирисима старине који су га подсећали на нешто што је у изумирању. Најрадије би искочио из гомиле, нестао, али сада нема куда и нека му ова заробљеност буде за наук. Он нема шта да тражи овде, нема шта ново да сазна и, што је најгоре, ништа паметно да чује.

Мисли су одлутале толико да више ништа није ни чуо, ни буку устију око њега која су бљувала ватру фрустрација, а да ни сама нису знала зашто су ту. Да буду број, публика у великом шатору циркуса, да сами себи поклоне мало значаја и самопоштовања који су погажени. Смешно и јадно, права огољена глад, глад за свим и свачим што недостаје.

Али, чудо, за некога то је безначајан приказ, али И. угледа приказ који је протумачио као знак БОЖЈЕГ присуства... У кутку улице, испред палате свега сем правде насушне, стајао је мршав човек, испосник, аскета. Молио се Богу, није га дотицала бука беса, он је није примећивао, само се тихо усрдно молио, вапијући... ка Творцу. И. пође корак-два ближе њему, не желећи да га омета. Само радознано погледа ко је тај човек, шта је његов бол, шта тражи у мору бујице... Иза њега стајала је Икона, Мајка Божја са Богомладенцом, најјача сила заштите, а поред потопљени манастир, црква... Која симболика - помисли И. Ту, у гомили која нешто тражи, а не зна шта, галамећи, један молитвеник, мирно, без страсти и мржње је стајао, молио се и опомињао. Његова молитва је моћнија и јача - помисли И, а ми - ко смо ми? Чак и не примећујемо да нам сам Господ шаље моћ и заштиту...

Одједном га тргоше из размишљања повици, галама, псовке. Окренувши се, угледа како се комеша гомила и две супротстављене групице прете једна другој, а иза једне од њих, окружен псима чуварима,

стајао је неки дебели задригли тип, углађен, налицкан. Мора да је један од оних превараната који се појаве с времена на време и погледају са презиром и гађењем гомилу. По рутини, сваки пут то уради из њему знаних разлога. На срећу, није дошло до туче, разиђе се гомила убрзо, час арлаукања и фрустрација је завршен, а он... Ко - он, анђео што је ту био, где је нестао? Врпољио се, покушавао да га пронађе погледом, не, није га било, можда...

Маскирана јава у оловном сну

(...) је прозирна сенка која тумара улицама, судара се са ваздухом, тешких оловних корака лебди, као и свака сенка, остављајући траг по зидовима, стазама, тротоарима, ишараним зградама...

Остављајући године оловног ваздуха за собом, оставио је патетику, бес, тугу и шта све још... Из срца је, као и из ума, истргнуо, покидао свако сећање на било какво осећање. Желео је да постане камена сенка, споменик невидљив са којим ће се сударати. Желео је само да постане камено лице, испуцало по свакој линији без осмеха, суза, платно са којег су избледели сви започети цртежи...

Све то је желео и скоро да је остварио. Био је ту, на корак од сопственог извитопереног „сна“, али није...

Тешки осмех бистре воде позвао га је да прошета кроз кругове улица који су били лавиринти. Шетао је, шетао, час све ближи, час све даљи, али је упорно ходао ка непознатом циљу, одлучно је ходао да пронађе осмех... Овога пута није смео каснити, ко зна, можда је то судбоносно да сенка, он не утоне у потпуни сан, иако већ вековима спава у сопственом кавезу ограђеном жицом, бетонским громадама, зарђалим стубовима које је он излио.

... Весели осмех тиркизне воде извирао је из топлих очију. Благе бујице тоpline кључале су из тужно-срећних очију и сливале се по његовом лицу. Постајало је све топлије, лепше, нежније, малена бујица већ је рушила бедем кавеза и још корак,и нови корак,и нови корак - проналазила је пут до других одаја...

Снажно је загрлио свој одраз у огледалу, оно наличје које вековима није видео, снажно га је грлило оно друго "он". Чудно је да се осетио благо, одједном руке, тело, мисли... почеше да се покрећу, да живе и...

Будио се... тренутак је... да загрљајем припоји своје "он", будио се... не, није то био ваздух, сенка, не, не може бити то...То је...

Мрежа, експонат и...

Виктор је проводио чудне дане. Последњих месеци његово стање је било неуобичајено. Ма колико да је прикривао своје пориве, бежећи од људи, постајао је, баш благо речено - чудан. Са посла је бежао у стан, као у тврђаву, и живео неки свој тајни живот...

Пажљиво, али не претерано заинтересовано, пратио је празан екран. Данима је по мрежи претраживао неке странице, слао тајне поруке, али нико и ништа није се појавио. Празан екран, угашена страст и разочарање да нико, баш нико, није приметио поруке у боци које су пловиле екраном...

Мора да је била већ близу поноћ. Спремајући се за сан, крајичком ока угледа да светли нешто, да ли порука? Да, благо му се осмехну крај усне. Да, неко, нека сенка је нешто написала...

„Здраво... прочитала сам поруку... живимо у истом месту... ако желиш, можеш ми писати...“. Размишљао је неколико тренутака да ли у ово доба ноћи има смисла писати, али га знатижеља натера да кратко одговори, и не очекујући одговор...

... Јутро. Спремајући се за одлазак на посао и испијајући кафу, погледа екран: "Хвала на одговору, остављам ти број на који ми можеш писати. Само

поруке сада, док не дође тренутак за могући сусрет. Очекујем поруку“...

Још један дан на послу је пролазио. Виктор није одговарао на поруку, једноставно, пустио је да дан протиче и да сачека. Страх од непознатог, повлачење, или нешто треће, али, није исхитрено похитао да пише. Ипак, био је конфузан, са много мање елана за рад. Једноставно, пожуривао је кроз мисли време да откуца час одласка, и да у миру своје слободе машта, размишља и...

... „Хвала на одговору, сумњала сам да можда не желиш да одговориш, али, ако си одлучио да са мном поделиш маштарије, драго ми је“ - по ко зна који пут прегледао је сваку реч њене поруке, која је уследила после његовог пристајања... "Али, постоји услов - вечерас ћеш учинити нешто да ми покажеш да ли си озбиљан. Хоћеш ли?"

Кроз главу му је пролазило шта би услов могао бити, услов неке непознате жене, коју можда и познаје, жене коју је сусретао, али је никада није видео... Одговорио је да је спреман на први корак и да ће учинити то да отвори врата и...

... Стаза је била мокра, пуна опалог лишћа. Несигурно је корачао, а кораци су бивали све несигурнији како се примицао означеном месту где је требало да остави малену кесу на тачно одређеном месту, испод последње клупе на стази. Помисли да је све ово лудо,

инфантилно. Да ли га неко посматра, да ли сада делује некој сенци смешан као и сам себи? Све те мисли сумње пролазиле су кроз главу, али га је магнет клупе, мистичног места стазе, привлачио мимо воље.

Тобоже везујући пертлу, седе на клупу и, кријући, као да га посматра гомила људи, врхом ципеле погура малу кесу у тачан кутак... Неколико тренутака паузе... осмотри околину и хитро се изгуби у мраку новембарске ноћи...

... Брзо се распреди и побеже у кревет и убрзо заспа, не желећи да дочека тренутак потврде да ли је тај „магични“ дар преузет... Цео целцит дан трудио се да се прави као да се ништа није догодило. Није желео да погледа екран, тражио је само рад, који би га одвукао од мисли о њој и свему везаном за њу... Тек негде пред крај посла, не могавши да одоли, полако, као да отвара поклон, укључи екран и угледа две поруке: ОНА. Писала је у два наврата.

„Испунио си обећање... То је знак да си озбиљан, свиђа ми се дар.“

„Вечерас на истом месту оставићеш... Замотај у кесу, чврсто затвори, а ја ћу теби оставити нешто што мораш чувати до нашег сусрета“.

Помисли - ко је чудна жена, шта она њему може дати, зашто ово, и зашто он у овој причи...

Наравно да је отишао и те вечери, кренувши читав сат раније, али није прилазио месту, тек на неколико минута пре времена које му је речено прилазио је са завежљачићем мање несигуран, али...

Испод клупе стајала је кеса, лепо затворена, ништа друго. Осмотри око себе и, видевши да га нико не посматра, узне кесу и остави свој дар...

Брже него икада корачао је у стан, дрхтале су му руке, грозница га је обузимала, све због непознатог садржаја...

Лагано заваљен у фотељи посматрао је нераспоковану кесу, опуштен, сада већ толико близак њој, осећајући је као део себе, оно друго "ја". Најзад распакова кесу, и пред њим се указаше скупоцене лаковане женске ципеле. Беспрекорно изгланцане, сијале су...

Не, није био изненађен. Потајно се надао неком детаљу страсти. Само ју је замишљао. Гледајући у ципеле, сликао је њен лик, од ногу, колена, бутина, стомак, груди и... глава му се никако није појављивала, била је у магли, без икаквих контура, створио ју је у мислима, али оног најважнијег нема... нема главе, лица, боје очију, косе... нема...

Трзну га из сна звук екрана... "Чувај их као очи у глави", упозорила га је да је дар који је добио само експонат изложбе, док не дође тренутак да га врати..

„Уживала сам у твом дару... са уживањем сам попила...“...

Негативни јунак

Н... је обичан, најобичнији човек. Уз њега иде све што се може рећи за свакога од нас... Н... је препешачио више пута екватор, да што брже буде ту када... Н... је изговорио милионе смислених и бесмислених речи, да плове кроз ваздух отрова или занос усхићења, увек ту... Али, морале су проћи деценије, хиљаде, десетине хиљада дана, дивних и безличних тренутака, да лице Н... добије други израз.

Н. се наљутио, био је бесан, муње су севале из очију, ватрени језици палили људе, дрвеће, зграде, улице. Н. је био бесан на себе. Био је силно бесан и немоћан у оловној ноћи, да се не може рећи шта више.

Н... је заћутао, снажно, громогласно. Крик ћутања, завет дат себи је пламтео... Зар то може да се догоди одједном, тек тако, изненада?

... Зидине су никле, бетонска сива чудовишта су рођена, иза хиљада дана све је претумбано и ништа није као што је било. Ватре, ратови, болести, туге - све се родило, умирало и наново рађало... Али, Н... је ћутао, очи нису севале, уста нису избацивала ватру, али је ћутање било све болније. Њему? НЕ! Некоме, многима, одређеној персони, природи? Не знам...

НИЗ

Један, два,... , девет... Зид.

Прва, друга,... ,... , девета. Бетонски зид! Никако да се настави низ, зар бесконачност има крај?

... низ, и изнова зид, крај?

Никако нисам могао прескочити тачку која се сударала са невидљивим зидом. Остављао сам исцртане поруке, поплочао сам мрачну улицу, ископао дубоку рупу и у њу сипао ледену воду, али, ни корак даље.

Гласно сам ћутао, немо викао, корачао уназад, обрнуто ходао и - ништа.

А време је цурило, пешчани сат моје потраге низа бесконачног био је на измаку.

Не, не постоји бесконачни низ, ту где је зид је - крај. Јер, девет, или девета је крај, крај, јер следеће је један и нула, а то није следећа тачка, већ враћање на почетак...

Шетачима којих није било објашњавао сам теорију, али нико ме није слушао.

Један, два... , девет... Зид... ЗИД, ЗЗЗИИИДДД, ЗИДДДДДДДДД...

Плес

Две сенке увек постоје. Две сенке су биле ту, једна крај друге, довољно близу да се прстима не додирују, и довољно далеко да деле загрљај.

Увек у блиско време стајале би испред зида који је делио два света, и снажним погледима пробијале бетонску препреку на путу до...

Тачно се знао тренутак када би са оронулих мостова умрлих векова спуштали боце са порукама које су пловиле уз - и низ воду - до обале или луке...

Листови уморног дрвећа сакупљани су у споменар - свако своје боје је низао, као дар за ону другу сенку...

Без изговорених обећања смењивали су се дани, ноћи, годишња доба, у ишчекивању плеса и ништа више, само тако, мало игре...

И даље је све исто преликано, а другачије.

Неизговорене речи снажно одзвањају, а ехо...

Поноћна музика возова

В. мрзи возове, мрзи шкрипу локомотиве која улази у станицу, мрзи писак празних вагона који бучно буде град...

В. долази свако вече, по навици, у тачно време да испрати воз који нестаје у правцу...

Ту навику је стекао једне давне, чудне ноћи. Не пропушта ниједан воз, ниједном није одсуствовао да га испрати, чак и да је болестан или да има неких неодложних послова. Тих десетак минута уласка и изласка воза једноставно су његова обавеза, урезана у сећање, мисли, срце, душу и - тачка.

Нема у том чину никаквих посебних сећања, она не постоје, или је В. са годинама заборавио зашто је то чин који мора чинити.

Можда је музика посебна, он је чује: то је музика плеса гвоздених корака, да, да, то је тај чин...

В. ове вечери први пут није погледом пратио воз. Замишљено је плесао, држећи за руку даму, шапнуо је који плес плешу и отплесаше у ноћ...

Кажу неки људи да се чудни пар од те вечери више није појавио. Зашто? Нико не зна, можда је плес спојио...

Портрет лица Месечеве тамне стране, или форма о суштини

Један догађај увек је почетак приче. Од њега све започиње и њему се враћа ток, иако стоји у центру, ни на почетку, ни на крају низа.

Мартин се пробудио, не знајући ни сат, ни дан, ни место. Испод његове главе био је изгужван од немирног сна јастук, препун мириса пражњења, склупчано тело које је угледао крајичком ока као да је стајало тако сатима, непомично, приковано за постељу, а нигде се није видела сила која је оставила траг испод узглавља...

Много пре, читаву вечност уназад, започео је низ олујних догађаја. Из дана у дан у соби, без обзира на доба дана, Мартин је седео, час на једном, час на другом, трећем, или на било којем у низу месту, само мењајући положај столице и гледајући у празно бело платно, постављено у централном делу собе. Сада и није више било бело. Данима се наносила прашина ветра, капи кише, Месечеве сенке, које су се у светлијим ноћима пробијале кроз засторе и све се таложило на платну.

Осећао се најпре нервозно, па је тај осећај постајао туга, бујао је бес, а у данима који су се низали, постао је немоћ. Ни корак, ни цртица која би нарушила склад

прашине - ништа, и само ништа. Плашио се да је започео крај, да ни његове руке нису више у функцији. Мртав је, јер више ни скицу не може урадити, а лажно је правдао себе себи - да само чека. Није желео да призна да... јер, чекао је тај замагљени лик да ушета у ум, срце да заигра пред очима, али, ништа, баш ништа, и тако из дана у дан...

Један тренутак му је потребан - помислио је. Тај дуго чекани тренутак да у бујици бемислених покрета људских тела угледа то дуго чекано лице за портрет... И тако је започео трагање, из ноћи у ноћ, кријући се, тражио је, тражио, продужавајући пут, мењајући путању, знајући да тражи, убеђивао је себе и када би га сумња обузела - да је убеђен, да ће се, као мноштво пута до сада, догодити то када све заборави и када помисли да крај је узалудном трагању...

Покисао, седео је у полумраку угла, јер увек је волео углове бара, док је испијао топли чај, и догодило се нешто непредвиђено, један детаљ који му магично привуче пажњу... У његовом правцу седела је лепа, пријатна дама. Лепа и пријатна - то је нормално, али носила је у затвореном простору тамне наочаре за сунце. По полумраку у кишно предвече, то је детаљ који магично мора да привуче пажњу... Одједном се поче врпољити, одједном осети силну потребу да устане и приђе и... Шта да каже? Уплашиће је... помисли - шта ако оде и никада се више не врати? Наочаре - зашто - крије ли тугу или не дозвољава да лепоту и сјај бисера не

гледају тупи погледи. Мора да је неуобичајен разлог... У таквом размишљању није ни приметио да је више није било. Док се он снебивао, она је једноставно умала и изгубила се. Узалуд што је и он убрзо изашао, ни лево ни десно никога није било. Празна улица у оба смера и магла која је прекривала град, скривала трагове...

Данима је долазио у исто време на исто место. Ње није било, нити је икакав осећај у тупости његових мисли наговештавао да ће је поново сусрести. После мноштва дана, све сломљенији је одлазио у стан, да би на крају помислио да је крај. Никада више неће се пружити божански дар, дар који је одбацио. Сада може признати да никада више ниједна црта неће кренути из покрета руке. Сада може узети платно, прекрити га и оставити да спава са свим другим платнима које је склонио од очију људи. КРАЈ...

... Нетремице је посматрао снене очи, обореног погледа који се сливао са лица (не може се разумом објаснити догађај који је уследио, јер неке догађаје не треба ни појашњавати - они се једноставно догоде).

Гледао ју је гладан лепоте, и није и даље могао учинити покрет руком, повући цртицу, само је нетремице гледао у бисерне очи и стварао есеј о догађају којим су сакривене очи. Те ноћи то је био знак, њен знак само њему у ноћи када није препознао знак, ноћи када га је само наслућивао.

Сатима су ћутали, она модел за портрет, он уморни истрошени сликар, она Ђаконда загонетног осмеха, или било који други ренесансни лик сада, и он онај творац ни приближно близу Великану. Помислио је да је ово најлепша музика тишине, а он ће само одуговлачити да она не оде, измишљаће разлоге да сваки драгоцен тренутак сачува за вечност...

Последње чега се сећао јесте да се правдао умором, а она је ћутала, без иједне речи ћутала заветно. Да, кроз маглу се сећао да је у нечијим рукама заспао, склупчан као дете у утроби...

Сада је јутро. Да, па шта? Јутро је. Он чека ноћ. Зна, да зна да...

Портрет

И. је у рукама држао фотографију. Није се сећао места и времена када је она настала, знао је да му је драга, и то је довољно. Био је то портрет. Не, није био портрет, јер то је била фотографија, а не слика. Није ни битно. Битно је да ју је срцем, прстима, уснама, увек додиривао као најдражи део себе. Док је седео на клупи у Г. Парку, баш на тој клупи где би гледао драгоцености, овога пута се сетио да је има, то, ту фотографију му нису отели као све друго, њу је бранио срцем и зато је успео... Помисли колико је времена протекло откад су га ставили у кавез, а колико од тог тренутка до тренутка када ју је направио. Много, људски животи, смрти, генерације, дрвеће, реке, све се променило, само је ОНА још увек иста и лепа, магична и чаробна...

Дрхтала му је рука. Било га је стид да неко види његову немоћ, а желео је да сада, овог тренутка баш сада, на овој клупи, ослика портрет. Када га заврши, фотографију ће ставити у коверат и оставити између полица снова... Слику ће носити данима, док свако око које лута не види њену лепоту.

Складним покретима, иако дрхтавим, започињао је скицу. Позадина није ни битна, ни колорит позадине, само њен лик да се поново роди. Сликао је дуго, дуго,

дуго... Мрак је прекривао и очи његове и све око њега, али, како је тама бивала већа, његови покрети су бивали сигурнији, прецизнији, а слика се сијала, покуравајући мрак...

Пробуди га језа. Није то била хладноћа, иако је јесен почињала. Кроз дремеж угледа руку на својој руци. Њена рука - помисли. Погледа около, али никога није било у близини, чак ни лика са слике коју је неуморно стварао... немогуће да је нестала. Зашто - помисли...

Не знам како се завршила прича под мраком, мислим да сам чуо само складне кораке, два пара ногу која су ишла, можда, кажем "можда" ми се причинила њена рука која га је водила за собом, чини се да је између било нешто, портрет, можда стварно од мрака нисам видео...

Последње (не)изговорене речи

Носио је мајку на болничким носилима, ишао је отпозади да је гледа... Тешком муком, кроз осмех, покушавала је да га охрабри, да му каже да ће све бити добро и да ће... да брине још увек за њега, да се не уплете у мрежу из које је с муком излазио...

Наизглед без емоција, показујући чврстину или... погледао ју је, говорећи без речи да ништа није у реду, али да је никада више неће разочарати... тражио је опроштај за све што је...

... кашаљ, немушти говор и бунцање пролазили су кроз отворена врата између соба. ОН је тако говорио ЊЕМУ, био је жељан на крају пута, када су обојица губили жену коју воле, да му изговори неизговорене речи прекривене паучином деценија...

Тишина, тишина растопљених душа прелазила је из собе у собу. Обојица све више и више ћутећи причали, откривали тајне, делили савете један другом. Тако их је дочекао сан пролећног јутра, једна ноћ изговорила је више него деценије проведене у мимоилажењу и...

Била је субота, да, субота... ОН је отишао у посету ЊЕМУ, да изговори још неку реченицу, стојећи крај постеље умирућег ЊЕГА, причао му је ћутећи. Остали болесници су чудно посматрали... нису разумели шта то ОН ЊЕМУ говори... то није ни битно... шта се кога дотичу неизговорене речи...

Стаклени смех паклених леденица

Уходио га је дуго... годинама... деценија већ друга начета је у ухођењу. Био је стално један корак иза њега, не испуштајући га из вида. За њега је он био посебна ловина, кочоперна, тврдоглава, онај који стално хода по жици изнад амбиса, али никако да учини тај једини корак, да се сурва, унакази, и остане жив леш за плес...

И. га никада није примећивао у шетњи, на послу, у кафани, никада га није угледао, али му је осећао смрад поганости. Много касније многи су му сведочили како је лебдео око њега, кикотао се, стављао терет на рамена, главу, мутио му поглед, али, узалуд. И. се ничега није сећао.

У ретким моментима кроз маглене погледе, дим, И. се тешко присећао како је некада и негде упознао једн... чије лице никако није могао описати, да се повремено појављивао, јадиковао са њим, палио ватру свађа пијаних људи, хранио бес, правио сплетке, али да он, И. никада није посумњао, ма и најмање, у „пријатеља“.

Много времена је пролетело, и у једној зимској ноћи, а која друга би могла бити већ зимска, тамна, пуна леда и мрза, сенка се вукла, скоро пузала, тражећи врата стана, да се као лопов ушета у сопствени стан, стан који је у болесној глави био кавез, пролазна

станица, само не дом... Мучно је заспао. Врелина течности прекривала је тело попут ватре пакла, горела тело све јаче и јаче. Трзао се, будио тешких очију, затварао капке да уграби секунд сна, или кошмара, да превари себе, како се одморио... Можда никога није било у стану? Помислио је да је сам, или да само он чује неко шкргутање...

Успаничи се када пред собом угледа лик од стакла. Трљао је очи, као да не верује, али све јачи и јачи шкргут поче бивати...

... Неки неразумљив говор га поче будити, неке речи некога језика за који није знао... ОДЈЕДНОМ стаклени човек поче га јурити по соби, трчећи за њим, час по зидовима, час по плафону трчали су... увек је И, попут животиње, бежао за корак...

Слепљеног лица будио се залепљен за промрзли прозор, ни макац даље, попут везаног сужња никуда није се могао помицати... све брже и брже се будио из агоније...

Чиста, трезна глава мислила је о дечици, да ли су ту, спавају, да ли...

Страст

Усамљени јунак годинама је читао, гледао, ходао, тражећи одговор на једно обично питање.

Безброј пута је слушао причу са акцентом на једној речи: "љубав"! Мноштво уста изговарало је мноштво пута ту реч. Мноштво очију и лица је погледима и мимиком уздизало реч.

Усамљени јунак најпре није веровао у ту реч, а затим је се плашио. Најзад, од силине одвратности сенки које су хорски узвикивале реч, реч је почела да му бива отрцана, благо му се гадила, не појам - већ изговорена отрцана фраза.

Кренуо је у битку да разобличи лаж, свуда, на сваком кораку, ћутећи је снажно говорио да тако нешто не постоји.

Као антипод поставио је страст, окитио је страст трњем, супротставио је устима која су бљувала ватру - и она је опстајала. Опстајала је буђењем пролећа, ни велике жеге нису је отопиле, ни зрелост и гњила јесен нису је исцедиле, а ни ледени мразеви нису је успавали белом смрћу.

Његова реч је опстајала, а он је упорно трагао за сенком којој ће поклонити реч, сенком која ће је узети у

руке, ставити на срце и... Постојала је само једна друга усамљена сенка која је могла разумети...

У сну ноћи која није припадала ниједном годишњем добу, усамљени јахач, прекривених очију, руку везаних златним нитима, непомичан, осетио је да је сенка-лептирица крилима доносила пријатан мирис, час далеко, час надхват усана кружила је и...

Лептирица се спуштала на тело, пријатним покретима узбуђивала, капљицама квасила усне, чинила све да сан усамљеног јунака постане јава...

Мириси дубине, укуси таме, светла дупљи, све је оживело. Плес лептирице је омамљивао и омамљивао... дуга, дуга ноћ плеса...

... сви мириси, укуси, страсти остали су... на лицу усамљеног... веровао је да није последња игра л....., да ће се вратити још једном, па њих је двоје, да употпуни лице и наличје страсти...

Улица до хумке у... реду

И. М. се, има доста времена, доселио у градић Г. Кажу да је имао око шездесет и нешто година, али изгледао је доста млађе. Живео је у броју 22, у улици која је водила ка градском гробљу, тачно три километра и седам стотина метара до празне, необележене хумке, без икаквог знака.

Зашто се, помислили би многи, то описује? Некима ће чак деловати морбидно, али тај детаљ је битан, зато што је свакога дана у исто време одлазио, и у исто време враћао се назад. Ниједан прескочен дан у последњих неколико година, ниједан секунд кашњења, баш као машина навијена да буде прецизна, а не као човек понашао се. Ретки који су покушали да размене речи са њим једноставно су учтиво одбијени. Наравно, то је прво изазивало подсмех, затим чаршијске приче препуне завера, а најзад, после мноштва смена годишњих доба, утихнули су и они ретко упорни... Он је једноставно наставио да чини шта је чинио и... тако су обични провинцијски дани наставили да се нижу.

Нико није запазио нешто што мени, који сам издалека посматрао, није прошло неопажено: једног дана са запечаћеним ковертом он је у тачно време прошао. Све је било уобичајено, али коверат и восак који је као знак стајао на полеђини били су детаљ који

је у мени пробудио машту, дечачку машту. Мора да је то посебан знак, као и све код њега, ма колико било чудно, имало је смисао, али ја то нисам разумео, само сам осећао, ваљда једини у нашој паланци....

Али, и тај детаљ остао је покривен прашином времена, јер је блеснуо и нестао и ништа се није догодило... само је пролазило време, све је било исто, осим лика који је постајао сенка, све прозирнији, са косом боје снега, повијенији и...

Не знам шта се догодило, јер, отишао сам убрзо. Иако сам обећао да ћу се вратити, нисам више никада крочио у улицу која води...

Мислим да сам вам све погрешно испричао.

Та улица се звала... Илузија... мислим да има смисла ход од до, зар не? То је пут од почетка до...

Урамљен портрет невидљиве...

Он је био скоро слеп, слеп, стар, и на крају пута. Само је могао слушати лепоту гласа. Данима је слушао и слушао глас, надајући се да ће неким чудом у оку урамити наслућену лепоту.

Не, око није могло урамити портрет невидљиве лепоте, али догодило се чудо. Једном у ходнику сретања све ближи и ближи био је глас, толико близу да га је опијао, као звуци божанске музике свуда око њега. Није видео, није могао видети, али је тишину гласа осетио ту, наспрам његових уснулих очију.

После времена мрачног тумарања, звук је отворио његове очи, додир мекане руке узео је његову несигурну руку, нежна чврстина повела га је низ ходник да отворе врата галерије лепоте...

Све лакше и лакше је ћутке ходао, осећајући лаганост тела које је бивало све лакше. Осећао је крила која расту, и најзад је летео са симфонијом речи, а песма је бивала све моћнија и моћнија, надјачавала је камење пута кроз облаке, таму погледа, терет времена осталог иза...

... једна нежна рука миловала је тек опрану главу изашлу из утробе, на грудима успављивала, љубила малене обрашчиће; очи се нису отварале, није ни било

потребе да се ужива отвореног погледа, само је сањала сенку која није ту, речима тишине тешила ју је док је она пловила небом...

... рам, оно, она, лепота која се не види... а велика сенка није била ту, али није ни важно...

Невидљивим пољупцима слала је са усана поруке, једном, у некој далекој... заједно ће шетати. Тада ће слика бити потпуна, она, оно и он... заувек.

Уста која не говоре

И. је дошао мало пре времена. Било је око 10.15, мада је знао да шалтер почиње да ради у 10.30, али то њему није сметало - увек би долазио раније и сачекао би без журбе.

Да, већ је било 10.40, а документ још није приспео - у себи је лаконски помислио, да, дешава се, само још мало...

Први знаци нестрпљења и нервозе појавили су се док се врпољио на столици, чекајући као запета пушка да преузме то што чека, и излети из задимљеног простора. Откуцавао је једанаести сат...

Љубазна млада жена, приметивши да га нервира ситуација у којој се обоје налазе, покушавала је да му објасни да то само што није стигло. Ко зна, можда су је камере снимале и пратиле да ли изговара правилно научену мелодију...

Већ је прошао сат од почетка рада. У И. је кувало, стомак пун нервозе, као вулкан лаве, просто га је гонио у искушење да скочи и поразбија све, баш све, да направи џумбус по било коју цену, али...

УСТА СУ ЋУТАЛА...

Виктор, последње поглавље и портрет звезде

Виктор се врпољио на кревету, лежећи, прегледао је хрпу одштампаних папира, али никако није проналазио задовољство. Иза њега налазила се обимна књига или списи, нешто што је напорно стварао, али горчину је чинио детаљ да на самом крају нема снаге, воље, знања, или ко зна чега, да заврши то важно дело, да поред душевног задовољства осети и плод... ближили су се дани до краја рока када је требало отићи до науљеног зализаног пајаци и ставити пред њега на сто књигу и рећи: Крај".

Никако му у мисли није стизао крај, онај крај који је мноштво пута бележио у мислима и радосно храбрио себе да га поседује, док се борио са заплетима, сликао и брисао ликове. Све то је сада светлосним зрацима далеко, а време, његов пешчани сат цури...

Изашавши на свеж промрзли ваздух, поче размишљати у којем правцу да крене. Увек би то чинио када би запао у сопствене заврзламе, и увек би се показао пут којим треба кренути, али вечерас, у ноћи препуној звезда и мраза у ноздрвама - не, само је укопан стајао и стајао... Хладноћа без покрета бивала је све јача, али он, Виктор није знао куда, а онда онако, без икаквог смисла, гужвајући папир у левом џепу капута

тражећи цигарету, само једноставно без воље крену ка оближњем парку. Да се симболички сакрије међу стаблима оголелим од мраза, у мрак, јер крије себе од себе неспособног да доврши. Увек кроз парк, којим је мноштво пута и смислено и више бесмислено шетао, кријући се.

Поглавље, последње поглавље, мислио је у себи, само неколико реченица или, највише, неколико страница и - готово, али у њему никакве идеје, чак ни најбаналније, из које би се могао извући крај.

Учини му се да у овој ноћи не постоји само један Месец, напосто, пошто се налазио у средишњем делу, чинило му се да га са све четири стране обасјава светлост, силна, јака, као да постоје четири Месеца, а он је стајао ту, заслепљен од светлости, поред кипа сирене неког непознатог вајара. Сирена и он и светло... Баш чудно. Помисли, као да није сам, а око њега само снежни покривач...

... Са јужне капије парка осликавале су се неке контуре, као да неко слика по зимском небу, али му је рука несигурна, и не зна попут њега. Шта је то ? - лик нечији... прве реченице последњег поглавља...

Кроз неколико секунди као блесак приказа му се слика очију, неких плавих очију које се буде, или се затварају за сан...

Ово се неко игра, помисли, журно вадећи папир, изгужван нервозним прстима, а оловке ниоткуда, сада, када треба забележити прву импресију јер, ако побегне, крај ће бити... и нова, још јача светлост, већ много ближе засија, заслепљујући га, и поче се оцртавати лик љутитог погледа, обликован мразем, намргођен и бесан што он нимало хитрине не показује... То је знак, то је знак да у последњим речима она са севера стиже, и ту је већ у трансу - говорио је себи, али, зашто ова гордост и љутина, или је то због правца ветра, одсјај испуцалих стабала?

Грозничаво је бележио мисли, наизглед неповезане, бесмислене, чак и луде, смрзнутих прстију борио се са хладноћом да не изгуби ниједну реч, а ту, "на корак до", напосто нестане светло које га је обасјавало, одједном мрак и одсјај нечијег лица, лица загонетног осмеха које као да жели да каже да...

... Виктор се пробудио насмејан, спремио се да сигурним корацима крене пред пајаца. У десној руци чврсто је држао танку фасциклу, одвојену од остатка. Кретао се кроз парк, смирен, сигуран у себе. Мраз је пустио, снежни покривач је претходне ноћи прекрио испуцало дрвеће, промрзлу земљу, а учини му се да на једном стаблу на јужној капији стоји неки од снега осликан лик, благог осмеха, усне су загонетно откривале десну страну и...

Витез који је то желео бити, госпа и Месечева шума

Поражени војник одрпане униформе, без коња, са поломљеним копљем, изгубљеним мачем, пун страха од преживелих пораза, тумарао је низ ливаду коју је обасјавала месечина, ране летње вечери...

Крио се, али не од непријатеља. Они су били далеко, славили су тријумф надмоћи. Крио се од себе, сенки, авети и пораза. У мислима му је била само једна жеља: гутљај изворске воде, мало сна и ништа, баш, ништа више. Само гутљај из некога дубоког зденца, можда ту, у непосредној близини, где је започињала храстова шума. Само гутљај да угаси жеђ прашине, умора, пораза; гутљај, тек да спере скорелу крв у устима; гутљај ледене воде да угаси бунило...

Век нико не зна који је био... можда средњи... Можда је он неко ко се враћа да понесе срамоту пораза? Можда је и атомско доба? Није знао. Вероватно да је изгубио и оно мало памети и да не зна ни ко је ни где је, нити којим језиком говори, јер одавно, сем шумских звукова које је користио кроз лавиринте, молећи животиње да га пропусте, ни речи није изговорио.

Можда је то био сан? Да, извесно је, јер је понирао у њега без моћи да се одупре. А шта ако је то била јава и

светло мрака, онај чудесни моменат када му анђео чувар шаље снагу, буди наду? Моменат када се мало радости слива низ углове усана?

Осетио је да га неко додирује по лицу. Нежним покретима, водом спира прашину, скорелу крв, ране... Осећао се пријатно у сну-несну, али очи није отварао. Није могао, иако га је тиха непозната песма будила.

Сирена? Не, овде нема мора.

Вила? Можда, једна од оних из бајки које је слушао као дете, некада, давно...

Не зна колико је времена прошло. Очи је лагано отварао, да не би покварио ритмичне покрете руку. Најзад: вила, госпа, да... неко прелеп ту крај њега бди, вида му ране, певуши, а он јој не види лице! Слеп је, или су се очи навикле на мрак!

„Ја сам“ - започе глас, али он пружи руку, показујући јој да не говори и направи неколико покрета који су значили да се труди да одгонетне загонетку. „Ти си... прелепа госпа, вила... или си све?“ - најзад изусту.

Лице анђеоске лепоте осмехом му додирну душу. “Сањаш, витеже. Ја сам обична девојка која ноћу скупља цветове, а ноћас сам тражила...”

„Ти си анђео! Светлиш, а светло нисам видео од последње борбе... поражен лутам, кријем се и никада нећу бити оно...“

„Ти си витез. Кроз оклоп се види твоје велико срце. Ти си витез, не убица... Можда сам све ове године на овој стази којом нико не ходи тебе чекала, зато, ћути. Повешћу те у празан замак. Овде је све што не постоји: замак без људи, принцеза без витеза, шума без дивљачи... Ко зна, клетва или...“

Тешко је устајао. Несигуран у себе, осећао је стид да га нејаке руке подижу да би ходао... А онда се догодило чудо! Принцеза, госпа или вила леже у његово наручје да је понесе и он осети лакоћу пера. Није веровао, али је због додира нежних женских руку знао да то није сан...

У бунилу, у постељи, разабрао је гласове који су говорили да су падале бомбе. Нуклеарни рат је трајао, градови нестајали, океани побеснели, ветрови дивљали, само је он осећао сигурност од додира анђеоских руку и песме која је испуњавала одају...

З(н)(р)аци

Кроз рупице мермерног споменика преливала се светлост сумрака децембарског дана. Изнад избледелих слика непознатих ликова низали су се снопови по потамнелој ризли, већ црној од мноштва уснуних дана, месеци, ноћи, годишњих доба, који су се низали и смењивали у бекствима и лутањима.

Нема сенка мирно је стајала погнуте главе, као да тражи опроштај, немајући снаге да погледом погледа избледела лица, која су нестала. У ћутању, себи и сликама, изговарао је речи молитве, правдања, објашњења где је нестало време у којем је бежао...

Убрзано, снажно дисање нарушавало је тишину, а поглед је неком непознатом снагом скретао у правцу којим су избледеле слике показивале тачку... Крај... знак... зрак...

Закаснели плач пред зазиданим зидом

Умотан у ћебе, склупчан у старој фотељи, седео је он. Зашто он? Више није имао име, није имао надимак, није имао пријатеље, није имао живот, и био је само ОН, али малим словима, да се покаже сва беда маленог лета и дубоког пада.

Није имао снаге да погледа себе, грозничав је, тешко му је да "врати филм", тешко му је да призна беду душе, али га терет притиска све јаче и јаче, и тера да поклекне пред гордошћу сопствене умишљености, и да призна.

Не тако давно, или се то њему чинило, било је људи око њега, било је аплауза, слатких речи, малене славе, али, ма, ипак је то била самообмана, превара гордости и величине слатке демонске лажи, док је прстима пипао отров, мислећи да мед испија.

Нико као он није се тако олако одрекао оних малобројних пријатеља, искрених, нико као он није погазио тренутке нечијих слабости, нико, и баш нико, није потпиривао ватру под ломачом инквизиције...

Гадило му се сећање које га је попут авети прогонило, гадило му се сећање како је јетко вређао, попут змије уједао, гадило му се што су сви који су га волели и превише - разобличили злобу и отишли... Није

тада марио, био је неки други свет, слатак попут слатког вина, који је опијао, постојао је свет славе, и све је попут куле од карата - срушило се...

Више се и не сећа када је неко последњи пут прекорачио праг његове куће, паучина је била превелика, из ње је већ трње израсло...

А плач, тихи плач је био закаснео. Више није имао ко да чује јецаје. Зид је зазидан, трње је прекрило кућу, ништа, баш ништа се са улице и не види...

Записи водених облака

Неуморно је већ уморна рука записивала чињенично стање. Смене јутара са данима, дана са ноћима, и тако изнова, сувопарно бележећи плес облака, бројке кишних капи, бујање токова и све ино.

Није било касно, можда рани вечерњи сати, мада је деловало као вечност, јер ноћ је гутала дане, тако рано по свитању.

Кишни плес ситних капи данима је одзвањао кроз олуке, по крововима се чула једнолична музика ритма. Плес је купао плочнике, улице, и гонио залутале који су пливали између облака. Плес црне кише се није видео, јер га је тама вешто скривала, видели су се ударци у магновењу, уместо звукова.

Уморна рука, узимајући предах у складном нескладу, и даље је мукотрпно записивала бесконачан низ глупости који се зове "чињенице без смисла за било шта друго". А плес водених облака бивао је све силнији, испуњавао је корита мртвих река, налазио заборављене стазе. Вртлози, сила, нечистоћа, остаци људских гадости дивљали су по таласима. Дивља музика мрака, све силнија, бацала је и привлачила некада стрме камене обале, и силно је надирала из правца запад-исток, кроз питому долину ружа, која то није била.

Хистерични од страха, гласови у етру из часа у час плашили су већ преплашене сенке, као да ноћи демона никада неће стати, а сенке су у анархичном реду

вијугале ка сивој планини која је кроз таму љутиито гледала.

А уморна рука заспала је. Сенка ума чврсто је држала перо, док се тело разливало у грчу. Сенка ума цртала је тачку по тачку на папиру, кроз сан исцртавала нешто налик путоказу, или нечему другом - нико са сигурношћу не зна.

Сенка ума полумртвог сна није се подизала, иако су кроз чула брујали мотори, чули се нервозни гласови мајки, очева, плача, страха деце. Сенка ума снивала је свој рајски сан, далеко од бедема утврђених одбрана. Сенка ума пловила је ка своме рајском врту. Плес згрченог срца шаке плесао је по сунцу, све брже, лепше, лакше, на платну срца назирао се лик или, можда, знак. Сенке очију отварале су се, простирући капи као простирку.

Чврсто је око пригрлило лик јутарњег сунца. Око њега пријатна топлина, буђење цветова, мириси... Ни трага од бездана који је сањао. Чврсто је око загрлило сунчану сенку, носећи је у складном плесу. Плешући сатима жмурећи, испружи дланове ка сунцу, дарујући своју последњу чистоту. На дар је приносио краљицу цветова и нешто налик срцу, крви, зар је и битно.. Ватрене је боје, као страст...

Док су га миловали зраци јутарњег сунца, и док је изворском водом са дланова спирао умор лица, дубоко у срцу знао је да је он зауставио бујицу која је силно рушила из правца од... ка...

Белешка о аутору

